

Шашина М. В.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки і підприємництва
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*

Shashyna M. V.

*PhD of Economic sciences,
Associate professor of the Department of Economics and Business
Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute*

ДИНАМІКА РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

Анотація. У статті запропоновано розглянути динаміку розвитку регіональних економічних систем на основі техніко-економічного підходу. В основу підходу покладено структурування рівня розвитку економіки за видами економічної діяльності та рівня впровадження інноваційних технологій, які приводять до зміни технологічних укладів. Така позиція дає можливість на основі аналізу довгострокового соціально-економічного розвитку побачити перспективні напрями модернізаційних заходів на рівні регіональної економіки задля підвищення добробуту країни загалом. До підсистем регіональної економічної системи віднесено виробничу, інноваційну, транспортну, фінансову та інфраструктурну. Вихідною позицією аналізу вибрано структурування регіональних економічних систем за рівнями технологічних укладів, що здійснено у 2008 р., а також досліджено, чи відбулися зміни по регіонах України за вісім наступних років.

Ключові слова: регіональні економічні системи, технологічний уклад, види економічної діяльності, доходи, капітальні інвестиції.

Вступ та постановка проблеми. Основу сучасних економік, що мають високий рівень добробуту, складають види економічної діяльності, що належать до п'ятого та шостого технологічних укладів. Лише ті держави, що здійснили процеси модернізації та залучили значні капітальні інвестиції, беруть найбільш активну участь у перерозподілі світового валового продукту, тому важливо досліджувати питання готовності національних регіональних систем щодо переходу в домінуючі у світі технологічні уклади, особливо за вибраного курсу євроінтеграції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження питань розвитку національної регіональної економіки на основі технологічних укладів зробили такі вітчизняні вчені, як Ю. Бажал [1; 5], В. Геєць [5], А. Мельник [6], А. Семів [8], М. Мельник [7], Л. Федулова [11], що надало потужний методологічний апарат оцінювання рівнів технологічних укладів, які притаманні регіональній економіці України. Однак аспектисткість регіональних економічних систем та постійна динаміка економічних процесів зумовлюють необхідність подальшого дослідження означеної теми.

Метою статті є оцінювання динаміки розвитку регіональних економічних систем за виявленням зміни у співвідношенні рівнів технологічних укладів та готовності регіонів щодо їх підвищення.

Результати дослідження. Для аналізу динаміки розвитку регіональної економічної системи ми вибрали концепцію техніко-економічних парадигм (укладів). Визначення особливостей та динаміки включення регіональної економіки до різних укладів на основі довгострокового соціально-економічного розвитку країни дає можливість здійснювати перспективне бачення щодо впровадження структурних модернізацій регіональної економічної системи.

Як зазначає Ю. Бажал, концепція техніко-економічної парадигми виходить з того, що технологічні зміни відбуваються відносно швидко та випереджають зміни в інституційній структурі держави, яка є більш інертною через притаманний їй консерватизм. Період, за який відбуваються кардинальні зміни в соціально-економічній

структурі, є періодом становлення техніко-економічної парадигми, яка відповідає новим принципам управління в різних сферах, що стають загально визначеними для чергової фази розвитку [1].

Вона має декілька ключових факторів до яких належать нові технології, засоби виробництва, що впливають на зміну структури витрат і зменшують вартість одиниці продукції, створюють нові продукти, що мають сильне поширення на ринку та поліпшують якість традиційних продуктів. Коли відбувається економічне зростання, в певний момент господарська система набуває стану, за якого взаємодія технічної та економічної сфер змінює виробничу систему, при цьому старі соціальні та інституційні механізми прилаштовуються до нової структури інвестицій та ринкової поведінки, відбувається поширення нової техніко-економічної системи, як наслідок, утворюється нова парадигма. Перехід від однієї парадигми до іншої супроводжується зміною інженерного та управлінського мислення щодо господарської практики.

Для аналізу структурних аспектів розвитку господарської системи національної економіки здійснюють групування галузей, щоби представити кожен уклад окремо. Проблема обліку завжди полягала у виділенні узагальнюючої класифікації видів технологій за технологічними ознаками. Ю. Бажал, використовуючи західну практику, пропонує застосовувати кінцевий продукт, відносно якого можна вести облік за шкалою типу «передові – традиційні – застарілі виробництва» або «наукоємні – масові – рутинні виробництва» щодо галузей промисловості. Наявна сучасна структура відповідно до видів діяльності представлена здебільшого з третього по п'ятий уклади, подекуди наявний шостий уклад.

Третій технологічний уклад складають теплові електростанції, паливна промисловість, вугільна промисловість, чорна металургія, промисловість металевих конструкцій, промисловість будівельних матеріалів, скляна та фарфоро-фаянсова промисловість.

Четвертий технологічний уклад складають кольорова металургія, хімічна та нафтохімічна промисловість, машинобудування без електротехнічної промисловості,

автомобільна промисловість, тракторне та сільськогосподарське машинобудування, будівельно-шляхове та комунальне машинобудування, машинобудування для легкої та харчової промисловості без побутових приладів, виробництво сантехнічного та газового устаткування, суднобудівна промисловість, ремонт машин та устаткування, деревообробна та целюлозно-паперова, легка промисловість, харчова промисловість, борошномельно-круп'яна та комбікормова промисловість.

П'ятий технологічний уклад складають електротехнічна промисловість, верстатобудівна та інструментальна, приладобудування, виробництво побутових приладів та машин, авіаційна промисловість, хіміко-фармацевтична промисловість, поліграфічна промисловість.

Шостий технологічний уклад складають мікробіологічна промисловість, промисловість медичної техніки [1].

Разом з технологічною різноманітністю господарської системи також наявна відмінність регіональної економічної системи за технологічними укладами. Знаходимо цьому підтвердження у тезі про те, що регіони України істотно різняться за рівнем технологічного розвитку й характером економічного зростання [2]. Також майже десять років тому Л. Федулова оцінила рівні економічного розвитку виробництва в структурі регіонів, де згрупувала позиції видів економічної діяльності за технологічними укладами (рис. 1) [11, с. 511–512].

Як видно з рис. 1, основна питома вага галузей в Україні у кризовий період була представлена 3-м та 4-м технологічними укладами. Мізерну частку щодо сучасних виробництв мали лише три області, а саме Київська, Харківська та Львівська. Рекомендувалося здійснення чітких та скоординованих дій державних і місцевих органів влади щодо реалізації структурної та інноваційної політик, проведення акумуляції інноваційних ресурсів щодо вибору конкурентоздатних технологій, модернізація об'єктів, організація випуску нової продукції тощо. Чи змінилась ситуація сьогодні?

Як зазначають дослідники, фінансово-економічна криза 2008 р. та події й наслідки 2014 р. сильно вплинули на показники регіонального розвитку в Україні [2]. Спочатку відбулась відчутна зміна попиту та цін на світових ринках, що насамперед вплинуло на товари сировинної групи. Для України це виявилось у зміні динаміки розвитку металургійного та хімічного виробництва, як наслідок, негативній динаміці соціально-економічних показників регіональних економічних систем Дніпропетровської, Донецької, Запорізької, Луганської областей. Зростала обмеженість функціонального розвитку регіонів та міст. Як зазначає А. Мельник, характерним явищем стало наростання технологічного консерватизму, що виявлялось в інституційній неспроможності сприймати бюджетні інвестиції [6, с. 26]. Говорили про можливість виділення стартових галузей, які б стали основою

модернізації для 5-го та становлення 6-го технологічних укладів. Зокрема, такими стартовими галузями для окремих регіонів залежно від розміщення виробництв визначали ядерну енергетику, верстатобудування, транспортне машинобудування, електроніку, сонячну енергетику, телекомунікації, приладобудування, ракетно-космічний комплекс, фармацевтичну промисловість [6, с. 27].

Однак не є дивним той результат, що окреслені напрями так і не досягли своєї мети щодо розширення п'ятого технологічного укладу. Вони мали стати технологічним підґрунтям ще у 80-х рр. минулого століття, на що вказують історичні етапи розвитку різних країн. Однак трансформаційний період 90-х рр. практично загальмував цей процес, тому навіть виділення цих галузей наприкінці 2008–2010 рр. як стартових для подальшого технологічного розвитку вже свідчило про відставання від світової спільноти.

Також воєнно-політичні події 2014 р. унеможливили здійснення прогресивних рухів у розвитку регіональної економічної системи України, паралізувавши основні промислові райони та непрямо підтримуючи сировино-аграрну орієнтованість (1-й та 2-й технологічні уклади). У 2015 р. у ВВП ЄС сільське господарство має не більше 3%, в Україні – близько 11%, будучи головним джерелом валюти. Як зазначає А. Жмерецький, виник глобальний розрив між країнами, які мали можливість модернізуватися, й тими, хто цього не зробив. На жаль, в українській переробній промисловості питома вага високотехнологічної продукції невпинно знижується, а саме з 4,6% у 2014 р. до 4,3% у 2016 р. Частка середньо-високотехнологічної продукції впала з 15% до 13,5% [4].

Як зазначають науковці Інституту регіональних досліджень, на кінець 2016 р. лише у дев'яти з 24-х областей України виявлено вищий за середній рівень концентрації промисловості. Зокрема, промисловість Дніпропетровської, Полтавської, Донецької та Запорізької областей забезпечує трохи більше 40% загальної валової доданої вартості областей. Водночас в таких областях як Чернівецька, Херсонська, Одеська, Тернопільська та Закарпатська, він становив менше 15%. Однак найбільша кількість юридичних осіб (понад 10%) від загальної кількості здійснювала промислову діяльність у Харківській, Луганській та Житомирській областях. Серед зайнятого населення у промисловості домінувала Донецька (понад 30%), Луганська, Дніпропетровська та Запорізька області (понад 20%) [7, с. 35].

Для деталізації аналізу щодо динаміки розвитку саме регіональних економічних систем будемо виходити з базових положень дослідження регіональних суспільних систем Л. Семіва, який відносив до економічних систем такі підгрупи, як регіональні виробничі системи, регіональні транспортні системи, регіональні туристично-інфраструктурні системи, регіональні фінансові системи,

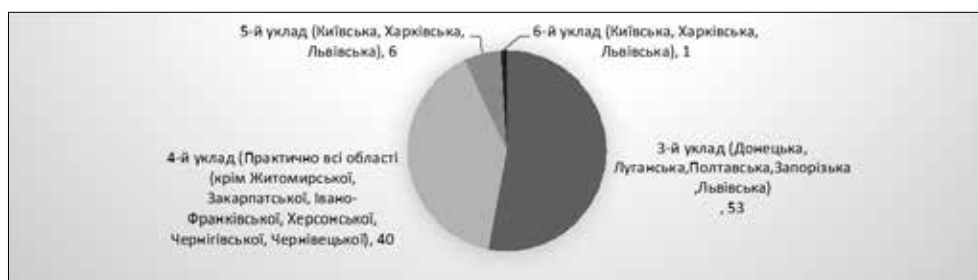

Рис. 1. Структура регіональної економічної системи за технологічними укладами у 2008 р., %

регіональні інноваційні системи [8], адаптувавши їх відповідно до наявних статистичних даних та техніко-економічного підходу.

Відповідно, виробничу та інноваційну підсистеми розглянемо через призму інноваційно активних підприємств у промисловості (рис. 2), які можуть становити матеріально-технічну основу для переходу до п'ятого та шостого технологічних укладів, наявних капітальних інвестицій, запроваджених інноваційно технологічних процесів у промисловість (рис. 3) та результатуючих показників щодо обсягу реалізованої інноваційної продукції (рис. 4).

Як видно з рис. 2, технічна потужність регіонів є занадто слабкою, за весь досліджуваний період кількість підприємств не сягала більше 200 одиниць по окремих

областях (у 2014 р. в Харківській області їх нараховувалось 191, м. Києві – 168). З 2013 р. спостерігається стабільна тенденція до їх скорочення, зокрема в найбільш концентрованих регіонах, таких як Запорізька область (зі 115 до 42 у 2016 р.), Дніпропетровська область (з 84 до 51), Львівська область (зі 116 до 48), Одеська область (з 83 до 36), Харківська область (до 111), м. Київ (до 95). Найбільш складна ситуація спостерігається в Луганській, Рівненській та Хмельницькій областях, де залишилось по 7 і 8 діючих підприємств, а в найбільш потужний період їх нараховувалось понад 60.

Якщо співвідносити наявні інноваційно активні підприємства із запровадженими інноваційними технологічними процесами, то опосередковано можна говорити про

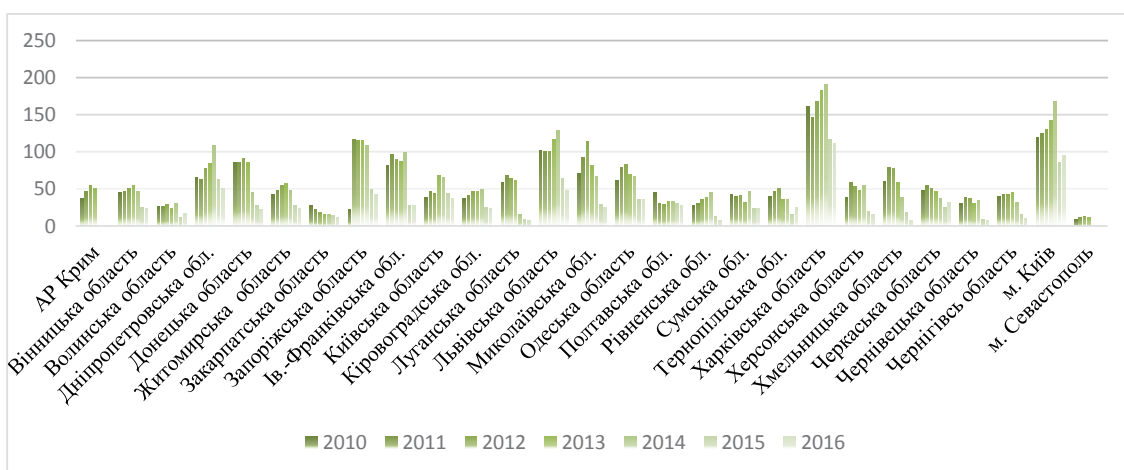

Рис. 2. Кількість інноваційно активних підприємств у промисловості, од.

Джерело: побудовано на основі даних джерел [9; 10]

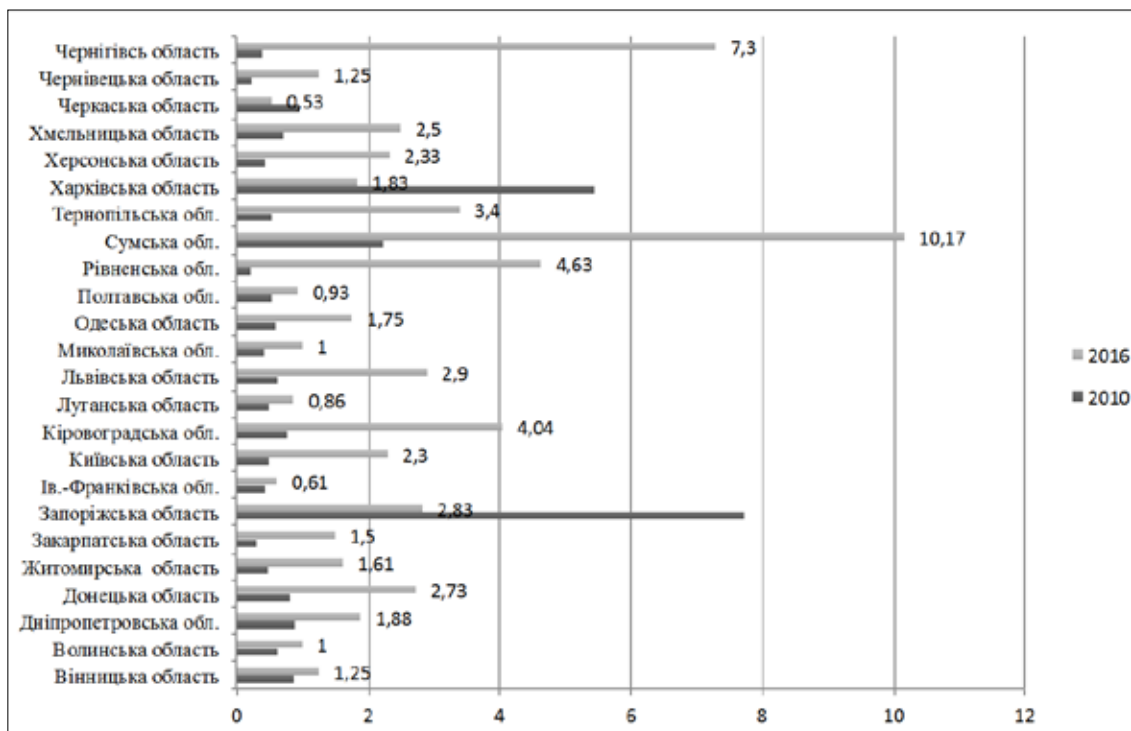

Рис. 3. Співвідношення впроваджених інноваційних технологічних процесів та інноваційних підприємств (без м. Києва), од.

Джерело: розраховано автором на основі даних джерел [9; 10]

адаптивність регіональних економічних систем до нових технологічних укладів (рис. 2).

З гістограми, поданої на рис. 3, очевидними є той факт, що у досить незначній кількості областей (Рівненська, Сумська, Чернігівська, Кіровоградська) припадає близько 4 одиниць інноваційних процесів на одне підприємство, але це значення нівелюється незначною кількістю як підприємств, так й інноваційних процесів. Навіть такі локалізаційні лідери промисловості, як Харківська, Київська, Запорізька області, перебувають лише в діапазоні від двох до чотирьох одиниць впроваджень на одне інноваційно активне підприємство. Така ситуація може свідчити лише про низький потенційний рівень адаптивності до нових технологічних укладів. Також слід наголосити на значному падінні показника співвідношення інноваційних процесів та інноваційних підприємств у 2016 р. порівняно з 2010 р. у таких промислово концентрованих областях, як Харківська та Запорізька, що вказує на значне скорочення їх інноваційного потенціалу.

Водночас розрізняють технологічні та нетехнологічні інноваційні процеси, які впроваджуються у сфери промисловості та послуг. Здійснено три обстеження щодо співвідношення цих технологій, останнє припадає на 2010–2012 рр., відповідно до якого в промисловості 38% становлять нетехнологічні, 62% – технологічні інноваційні процеси, для послуг виділено 67% та 33% відповідно [5, с. 110]. Ці співвідношення не нівелюють зроблений висновок щодо адаптивності, оскільки більша частина інноваційних технологічних процесів все ж таки впроваджується в промисловості. Крім того, відповідно до рейтингу за інноваційною складовою, у 2014 р. Україна посідала 100 місце серед 148 країн щодо освоєння технологій фірмами [5, с. 134].

Ми погоджуємося з думкою про те, що економіка, заснована на новому технологічному укладі, не в змозі функціонувати ефективно, якщо не приводить до зростання доходів та національного багатства [3]. Однією з базових основ доходності завжди визначають капітальні інвестиції, що згодом впливають на розвиток економічної системи. Для регіонів України характерна дисгармонія

розподілу капітальних інвестицій, що не сприяє конвергентності розвитку їх економічних систем.

Так, з 2014 р. по 2016 р. питома вага м. Києва в розподілі капітальних інвестицій становить приблизно 30%. У 2016 р. із 48,1% капітальних інвестицій на м. Київ припадало 29,6%, на Київську область – 9,3%, а на Дніпропетровську – 9,2%, найменше припадало на Чернівецьку область, а саме 0,7%. Різниця між м. Києвом та Чернівецькою областю у 2016 р. становила 32,8 рази.

За досліджуваний період на одинадцять регіонів, а саме Волинську, Житомирську, Закарпатську, Кіровоградську (за винятком 2011 р. – 2,1%), Рівненську, Сумську, Тернопільську, Херсонську, Черкаську, Чернівецьку, Чернігівську області, припадає менше 2% питомої ваги в розподілі капітальних інвестицій. З 2015 р. до цих одинадцяти областей ще додалась Луганська область, у якій у 2015 р. питома вага в розподілі капітальних інвестицій становила 0,8%, у 2016 р. – 1,1%.

Такий розподіл капітальних інвестицій привів до того, що обсяг реалізованої інноваційної продукції у 2015 р., зафіксований у м. Києві, становить 797 098,3 тис. грн., що перебуває на одному рівні з цілими областями, такими як Харківська, Запорізька та Вінницька (рис. 4).

Загалом більшість областей демонструє падіння аналізованого показника за досліджуваний період, але ті, що підтримують і розвивають технології п'ятого та шостого технологічних укладів, такі як інформаційно-комунікаційні, біотехнології, нанотехнології, агротехнології та «зелену» економіку, мають дохід. Зокрема, у господарському просторі України сформувався центр гіперактивності та концентрації, що працює у сфері нанотехнологій в Київській області, де зареєстровано 33 компанії. Можна виділити полюси високої активності процесу наноіндустріалізації. До них слід віднести Дніпропетровську та Харківську області, де функціонує 5 і 8 компаній, які здійснюють нанотехнологічну діяльність [5, с. 78]. За агротехнологіями серед лідерів можна назвати Вінницьку область, де функціонують 118 агрофірм, що впроваджують інновації та апробовано 27 розробок, Харківську область (152 фірми і 147 розробок), Львівська область

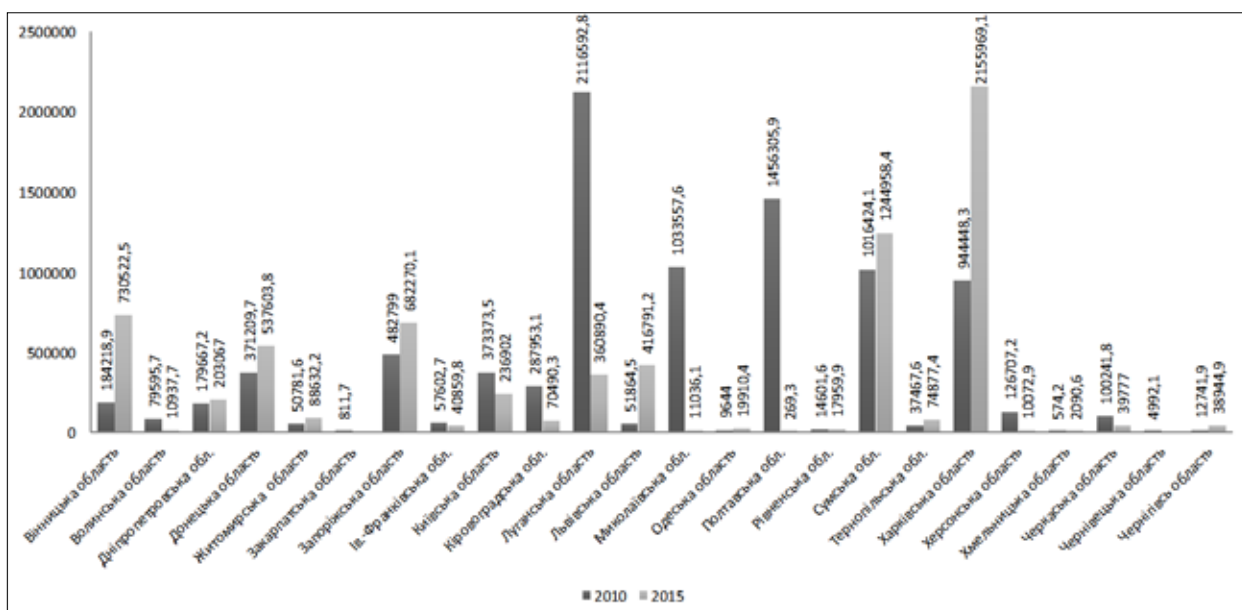

Рис. 4. Обсяг реалізованої інноваційної продукції, що є новою для ринку, тис. грн.

Джерело: побудовано на основі даних джерел [9; 10]

(33 фірми та 28 розробок), Дніпропетровська область (26 фірм та 56 розробок) [5, с. 95–95].

Загалом на дохідність та розвиток регіональних економічних систем впливає також транспортна складова, яку ми проаналізували за темпами зростання (скорочення) вантажо- та пасажироперевезень, взявши за базовий 2010 р. (рис. 5).

В 16 областях спостерігається зростання вантажообороту, а в усіх, крім Одеської області, зафіксовано скорочення пасажирообороту. Катастрофічні показники темпів скорочення за означеними параметрами демонструють Луганська область (близько 68%), Донецька область (на 80% скоротився пасажирооборот, на 20% знизився вантажооборот), Запорізька область (20%).

Така динаміка розвитку регіональних економічних систем привела до розподілу ВРП по областях (рис. 6). У 2016 р. найбільша частка у створенні ВРП належить м. Києву, де показник становить 23,4%. На такі дванад-

цять областей належить менше 5%.

У 2016 р. найбільша частка у створенні ВРП належить м. Києву, де показник становить 23,4%. На такі дванад-

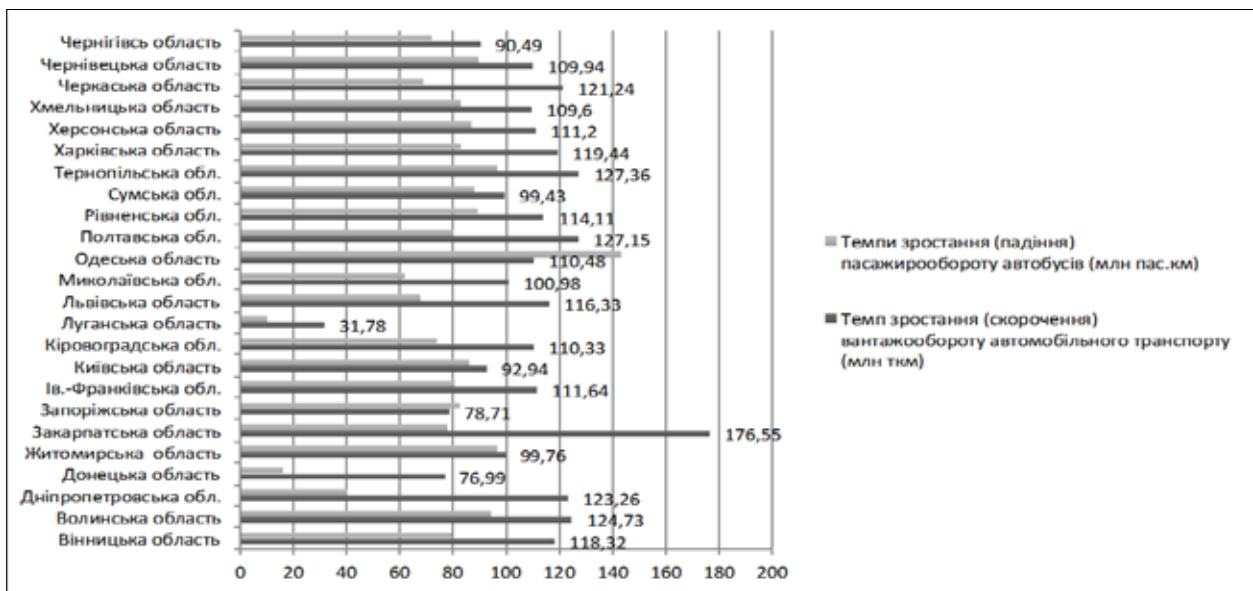

Рис. 5. Темпи зростання (скорочення) за вантажо- та пасажирооборотами за 2010–2016 рр. (без м. Києва), %

Джерело: розраховано автором на основі даних джерел [9; 10]

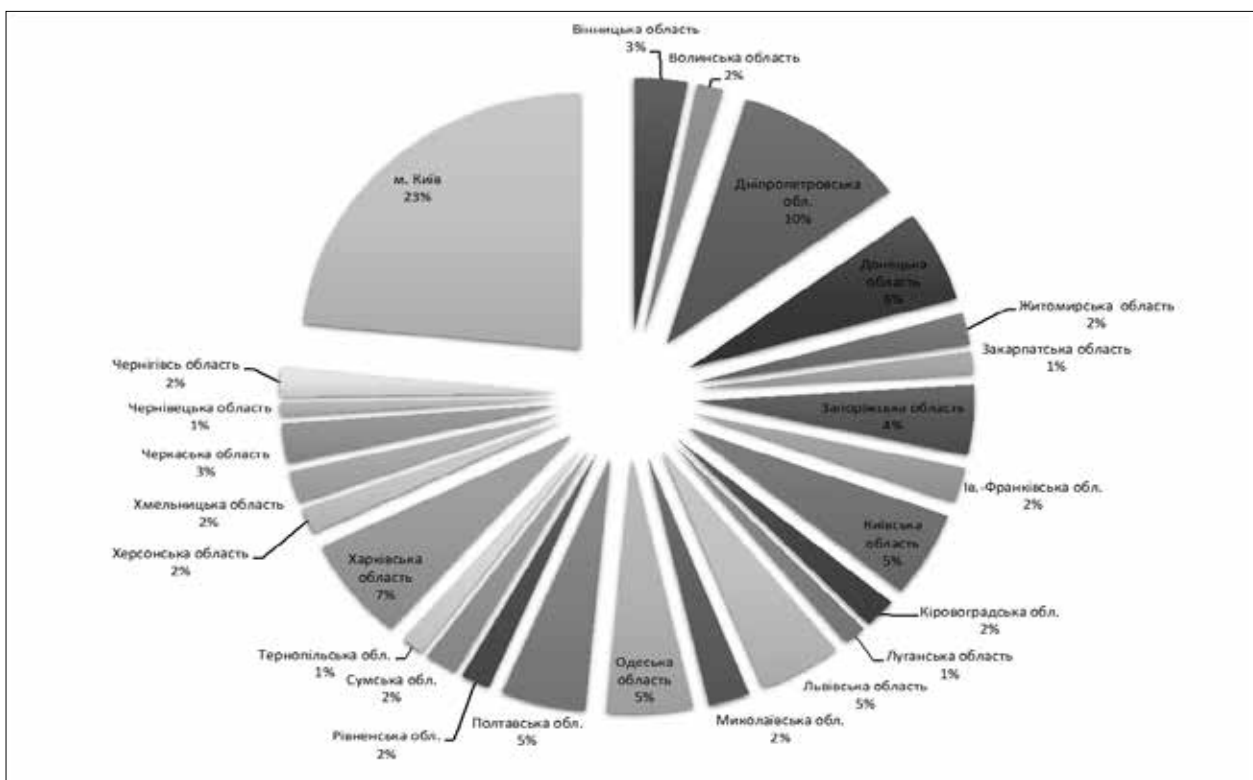

Рис. 6. Питова вага регіону в обсязі ВРП у 2016 р., %

Джерело: побудовано на основі даних джерела []

цять областей, як Волинська (1,5%), Житомирська (2,0%), Закарпатська (1,4%), Кіровоградська (1,9%), Луганська (1,3%), Рівненська (1,7%), Сумська (1,9%), Тернопільська (1,3%), Херсонська (1,6%), Хмельницька (2,0%), Чернівецька (0,9%), Чернігівська (1,8%) у 2016 р. припало сумарно 19,3% у створенні ВРП.

Висновки. Для забезпечення аналізу розвитку регіональних економічних систем ми вибрали техніко-економічний підхід. Це дало змогу виявити, що структура областей України за технологічними укладами не здійснила переходу на більш високий рівень за останні десять років, а значно погіршила як виробничий, так і інноваційний потенціал, що є основою впровадження нового технологічного укладу. Зокрема, якщо у 2008 р. до п'ятого та шостого укладів з мізерною питомою вагою відносили Київську, Харківську та Львівську області, то на кінець 2016 р. Львівська область значно скоротила свої потенційні можливості, що навряд чи може її залишити в цій групі. В областях з найбільшою концентрацією промисловості, таких як Запорізька, Дніпропетровська, Донецька,

Полтавська, переважають традиційні форми виробництва, що також з часом все більше знижує їх потенціал до адаптації нових технологічних укладів. За низьких стартових позицій, тобто приналежності до третього технологічного укладу, Волинська, Сумська, Закарпатська, Рівненська, Тернопільська, Херсонська, Хмельницька області демонстрували скорочення аналізованих показників, що також не вказує на покращення перспектив впровадження наступних технологічних укладів, а говорить про збереження економічного потенціалу загалом.

Отже, економічна політика держави має бути орієнтована на збереження тих потенційних можливостей у галузях, що можуть надати конкурентну перевагу на світовому ринку, забезпечити перш за все інфраструктуру підготовки кадрового потенціалу відповідного рівня, законодавчо врегулювати питання матеріального стимулювання підприємств і галузей, що становлять основу подальшого технологічного розвитку, збереження інтелектуальної власності, спрощення процедури формувань просторових угруповань, що стимулюють інноваційний розвиток.

Список використаних джерел:

1. Бажал Ю. Економічна оцінка технологічного розвитку в Україні. *Україна на порозі XXI століття: уроки реформ та стратегія розвитку* : праці наукової конференції, Київ, 15–16 листопада 2000 р. Київ : УкрІНТЕІ, 2001. С. 135–139.
2. Безгілова Л. Узгоджений розвиток регіонів України у напрямі становлення економіки знань. *Ефективна економіка*. 2010. № 10. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=373> (дата звернення: 21.12.2018).
3. Дубик В., Осідач О. Активізація участі України в новому технологічному укладі як шлях інноваційного прориву і нарощення прибутковості. *Економіка та інноваційний розвиток національного господарства*. 2014. № 2 (51). С. 31–39. URL: http://base.dnsgb.com.ua/files/journal/Innovastijna-ekonomika/IE-2%2851%29-2014/InnEco_2-51-2014_31-39.pdf (дата звернення: 6.01.2019).
4. Жмерецкий А. Глобальные экономические тренды и Украина без будущего. *Экономическая правда*. 2017. URL: <https://www.epravda.com.ua/rus/publications/2017/07/17/627005> (дата звернення: 7.01.2019).
5. Інноваційна Україна 2020 : національна доповідь. Київ : НАН України, 2015. 336 с. URL: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2015/07/Інноваційна-Україна-2020++.pdf> (дата звернення: 15.01.2019).
6. Мельник А. Ідентифікація структурно-технологічної деформації економіки регіонів як база вибору механізмів регіональної структурної політики. *Вісник THEU*. 2014. № 1. С. 23–35.
7. Просторові форми організації бізнесу в Україні: тенденції, перспективи та механізми розвитку : наукова доповідь. Львів : ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України», 2018. 107 с. URL: <http://ird.gov.ua/irdp/r20180301a.pdf> (дата звернення: 15.01.2019).
8. Семів Л., Долишній М. та ін. Регіональні суспільні системи : монографія. Львів : Інститут регіональних досліджень НАН України, 2007. 496 с.
9. Регіони України – 2017 : статистичний збірник. Ч. 1. Київ : Державна служба статистики України, 2018. 323 с.
10. Регіони України – 2017 : статистичний збірник. Ч. 2. Київ : Державна служба статистики України, 2018. 687 с.
11. Федулова Л. Оцінка рівня інноваційно-технологічного розвитку регіонів. *Україна в 2008 році: щорічні оцінки суспільно-політичного та соціально-економічного розвитку* : монографія. Київ : НІСД, 2008. С. 506–515.

ДИНАМИКА РАЗВИТИЯ РЕГИОНАЛЬНЫХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ СИСТЕМ

Аннотация. В статье предложено рассмотреть динамику развития региональных экономических систем на основе технико-экономического подхода. В основу подхода положено структурирование уровня развития экономики по видам экономической деятельности и уровня внедрения инновационных технологий, которые приводят к изменению технологических укладов. Такая позиция позволяет на основе анализа долгосрочного социально-экономического развития увидеть перспективные направления модернизационных мер на уровне региональной экономики для повышения благосостояния страны в целом. К подсистемам региональной экономической системы отнесены производственная, инновационная, транспортная, финансовая и инфраструктурная. Исходной позицией анализа выбрано структурирование региональных экономических систем по уровням технологических укладов, что осуществлено в 2008 г., а также исследовано, произошли ли изменения по регионам Украины за восемь последующих лет.

Ключевые слова: региональные экономические системы, технологический уклад, виды экономической деятельности, доходы, капиталные инвестиции.

DEVELOPMENT DYNAMICS OF REGIONAL ECONOMIC SYSTEMS

Summary. The article proposes to consider the development of regional economic systems that is based on the technical and economic approach. The basis of the approach is the structuring of the level of economic development by types of economic activity and the level of implementation of innovative technologies that lead to changes in technological processes. This position provides an opportunity, based on the analysis of long-term socio-economic development, to see perspective directions regarding modernization measures at the level of the regional economy in order to improve the welfare of the country as a whole. The subsystems of the regional economic system were industrial, innovative, transport, financial and infrastructure. The starting point of the analysis was the structuring of regional economic systems by the levels of technological methods, which was made in 2008 and investigated. Selected research indicators such as the number of innovative active enterprises in industry, the volume of realized innovative products, which is new for the market, the introduction of innovative technological processes in industry, capital investment, freight transportation, passenger transportation and gross regional profit, giving an idea of the dynamics of the development of regional economic systems. Some of their correlations can give an idea of the technical adaptability of the region to the introduction of a new technological structure. The results of the study revealed a significant deterioration of the estimated indicators in virtually all regions, except for the indicators of profitability, which can be offset by inflationary factors. Such a situation can greatly affect the redistribution of regions in line with technological levels and reiterates the actualization of the more active implementation of technologies that are in line with the fifth and sixth technological arrangements, such as: information and communication, biotechnology, nanotechnology, innovations in nuclear energy, adaptation of the foundations of the “green” economy and the development of traditional industries for Ukraine, in particular on the basis of agro technologies.

Key words: regional economic systems, technological order, types of economic activity, income, capital investment.